

UMĚLECKÁ VÝCHOVA (1. A 2. ROČNÍK ČTYŘLETÉHO CYKLU)

Ukázka je pro potřeby metodického portálu krácena (část vzdělávací obsah)

Charakteristika předmětu umělecká výchova

Předmět *Umělecká výchova* je povinný předmět, který je určen žákům prvního a druhého ročníku čtyřletého gymnázia. Hodinová dotace je v obou ročnících stanovena na jednu hodinu týdně. Předmět realizuje vzdělávací obsah integrujícího tématu *Umělecká tvorba a komunikace*. Cílem je především rozvoj estetického vnímání jedince a jeho kultivovanosti, rozšíření orientace v dějinách umění i v současném uměleckém životě. Předmět staví na kompetencích a dovednostech získávaných průběžně v předmětech Výtvarná výchova a Hudební výchova a na jejich společném základu – osvojování si světa s estetickým účinkem. Zároveň se snaží rozvíjet kreativitu, posilovat osobnost žáka, vytvářet v diskusi přirozenou obranu proti manipulaci ve vztahu k osobním hodnotám a postojům a otázkám vkusu a módním trendům.

Vzhledem k charakteru předmětu, který vychází z umění jako specifického oboru lidské činnosti, nejsou jednotlivé výstupy záměrně přiřazeny ke konkrétnímu učivu. Tematické okruhy průřezových témat nejsou ve zpracování osnov zdůrazňovány, protože se pozornost soustřeďuje převážně na vazby mezi jednotlivými druhy umění a mezioborové přesahy.

Vyučování většinou probíhá ve třídách nedělených na skupiny, v případech výuky s charakterem tvůrčích dílen v jiných prostorách, buď školy nebo kulturních zařízení (divadelní zkušebna, galerie, koncertní sály, učebna IVT a dalších).

V hodinách umělecké výchovy učitel využívá pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí následující postupy:

- Seznamuje žáky s dalšími obory umění (film, umělecká fotografie, architektura, experimenty na pomezí uměleckých oborů), a tím motivuje žáky k účasti v uměleckých soutěžích – literárních, fotografických, divadelních, výtvarných, recitačních apod., případně je sám organizuje.
kompetence 1, 2, 3, 4
- Organizuje pro žáky návštěvy kin, divadel, muzeí a galerií výstav, seminářů a besed s uměleckou tematikou, diskusí nad uměleckou problematikou; učitel vede žáky k tomu, aby si vytvářeli a rozvíjeli svůj vlastní názor na umění a kulturu a dokázali ho pomocí logických argumentů obhájit. Zároveň by měli být schopni přijímat a tolerovat názory ostatních.
kompetence 2, 4, 5
- Upozorňuje žáky na informace vztahující se k jednotlivým druhům umění a jejich přesahům, tím vede žáky k získávání údajů z různých zdrojů, jejich třídění a kritickému vyhodnocování.
kompetence 1
- Prostřednictvím referátů a dalších samostatných výstupů motivuje žáky k tomu, aby sledovali aktuální dění v kultuře, umění a vědě, dokázali ho reflektovat a tvůrčím způsobem využít.
kompetence 1
- Organizuje práci žáků tak, aby se uplatnily jejich schopnosti, kreativita a fantazie. Zároveň ale klade důraz i na práci v týmu
kompetence 1, 4
- Seznamuje žáky s uměním a kulturou v cizích zemích, vede je k toleranci a pozitivnímu přijímání odlišných kulturních hodnot.
kompetence 5

Legenda:

Klíčové kompetence jsou zde označeny čísly. Číslování je shodné s pořadím, jak jsou klíčové kompetence za sebou uváděny v Rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia:

1 – kompetence k učení

2 – kompetence k řešení problémů

3 – kompetence komunikativní

4 – kompetence sociální a personální

5 – kompetence občanská

6 - kompetence k podnikavosti

Vyučovací předmět: umělecká výchova

Ročník: první

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<p>➤ <i>vysvětlí umělecký znakový systém jako systém vnitřně diferencovaný a dokáže v něm rozpoznat a nalézt umělecké znaky od objevných až po konvenční</i></p> <p>➤ <i>vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti</i></p> <p>➤ <i>na příkladech vysvětlí roli uměleckého znaku jako neukončenou, nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci</i></p> <p>➤ <i>uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • porovnává různé znakové systémy (slovesné umění, hudba, výtvarné umění) • rozpoznává specifičnosti jednotlivých obrazových znakových systémů • klasifikuje jednotlivé umělecké směry, posoudí jejich vývoj a změny, rozpozná charakteristické rysy směrů, aplikuje své poznatky při charakteristice jednotlivých umělců a při interpretaci uměleckých děl. • orientuje se v dějinách umění, chápe zákonitosti vývoje umění a kultury, rozlišuje styly • porovnává odlišné prostředky jednotlivých druhů umě- 	<ul style="list-style-type: none"> • Umění a kultura – vymezení pojmů, specifika umění jako specifické reflexe světa, dějiny kultury, znakové systémy jednotlivých druhů umění, umělecké směry, styly a tendence, hranice umění, řeč uměleckého díla, dějiny umění, současné umělecké tendence, umělecká kritika, osobní postoj k uměleckým hodnotám, proměny komunikačních obsahů umění ve vztahu k současným technologiím. • Slovesné umění – slovo a jeho estetická funkce, slovo jako znak, grafická a zvuková složka psaného textu. 	<p>estetická výchova – výtvarná, hudební český jazyk a literatura</p> <p>dějepis základy společenských věd</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy
<p><i>estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí</i></p> <p>➤ <i>vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti; dokáže objasnit její význam v procesu umělecké tvorby i v životě</i></p>	<p>ní a způsob, kterým k příjemci promlouvají</p> <ul style="list-style-type: none"> • na základě četby, studií a vlastní reflexe rozvíjí své znalosti z teorie umění a seznamuje se s principy kritické reflexe. • na základně osobních preferencí vyhledává a posuzuje artefakty různého typu • objasní principy kreativní tvorby textu 		

Komentář:

Ukázka přináší příklad učebních osnov samostatného vyučovacího předmětu s názvem Umělecký výchova. Tento předmět je vytvořen na základě zpracování integrujícího tématu Umělecká tvorba a komunikace a je dotován 2 hodinami z disponibilní časové hodinové dotace. Z charakteristiky vyplývá, že se jedná o povinný předmět, který je, současně s předmětem Hudební výchova nebo Výtvarná výchova, určený všem žákům 1. a 2. ročníku čtyřletého gymnázia.

Vzdělávací obsah předmětu je uspořádán do přehledné tabulky, v níž jsou uvedeny vybrané očekávané výstupy integrujícího tématu z RVP G, které jsou ve vazbě na učivo zpracované do podoby školního výstupu. Mezipředmětové vztahy jsou uvedeny prostřednictvím názvů vyučovaných předmětů – vhodné by bylo názvy předmětů doplnit tématy tak, aby vazby na učivo a výstupy byly zřetelnější.

Učivo je v osnovách koncipováno do dvou částí: Umění a kultura a Slovesné umění. Název 1. části zdůrazňuje vazbu na oblast pojetí oblasti Umění a kultura a na umělecké obory, které se do ní zahrnují: Hudbu, Výtvarné umění, Dramatické umění. Název 2. části (přestože

by slovesné umění mělo logicky spadat pod název Umění a kultura), má svůj význam, neboť podtrhuje vazbu na vzdělávací obsah oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Tím se výrazně podtrhuje charakter integrujícího tématu a přesah do dalších uměleckých druhů. Jedná se o jednu z možností jak vhodně využít obsahový potenciál integrujícího tématu, a jak umožnit žákům nahlížet na umění a kulturu jako celek a pochopit umělecké principy napříč jednotlivými druhy umění.